

Náhlík András⁹⁶

Hardi Tamás: Urbanizáció és környezet

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2024.35>

Szakmai, tudományos fórumokon, de a közbeszédben is, a fenntarthatóság kérdésköre egyre inkább előtérbe kerül. Ez több okra vezethető vissza: a klímaváltozásra, a társadalmi különbségek növekedésére, a túlfogyasztásra, a nem megújuló erőforrások kimerülésére, és még hosszasan lehetne sorolni. Az ember közösségekben él, jelentős számban kisebb-nagyobb településeken, városokban. Az előzőek alapján logikus azt vizsgálni, hogy a városoknak milyen a kapcsolata a környezetükkel, amelyek teret adnak működésüknek.

Hardi Tamás *Urbanizáció és környezet – a városfejlődés okai és következményei* című könyve ezt a témát dolgozza fel. A szerző a szakterület elismert kutatója, a Széchenyi István Egyetem, Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar oktatója, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Közgazdaság- és Regionális Kutatóközpont tudományos főmunkatársa.

Hardi Tamás könyve illeszkedik a kiadó koncepciójába, hiszen közérthető, olvasmányos, személyes tapasztalatokkal, illusztrációkkal tarkított, az olvasó számára könnyen befogadható. A szerző számtalan szakirodalomra, elméletre, támaszkodik, ami által az olvasók megismerhetik a szakterületen elért tudományos eredményeket a közelmúltból, és régebbiről egyaránt. A könyv logikusan tagolt, így akár kézikönyvként is hasznosítható, ha egy-egy szűkebb területre vagy definícióra kíváncsi csak az olvasó.

A bevezetés elején egy témafelvetést olvashatunk, amiben a szerző tényekkel és példákka felhívja a figyelmet arra, hogy a városok lakosságuk csökkenésének ellenére infrastruktúrabővítést igényelnek, aminek minden esetben negatív hatása van a környezetre.

A könyvet tartalmi mondanivalója szerint öt fejezetre tagolja a szerző, amelyek alfejezetekre vannak bontva, a nyomon követhetőséget még inkább támogatva. Az első fejezet címe „A város és környezete a történelemben”. A szerző leírja a város definícióját, és kitér arra, hogy egy város kialakulásának milyen okai lehetnek. A történeti áttekintést a kezdetek említésével indítja. Hardi kitér a földrajzi környezetre is, ami az ipari tevékenység fejlődésén keresztül meghatározhatja az városiasodást.

A második fejezet „Az urbanizáció” címet viseli. Itt találhatunk egy áttekintést arról, hogy a szakirodalomban mely szerzők, és hogyan határozták meg ennek a fogalomnak a jelentését. Így Manuel Castells kettős szempontrendszerére is felhívja a figyelmet, ami szerint a fogalom egyrészt egy térbeli koncentrációt takar, másrészt pedig egy viselkedésformának az egyre szélesebb körben való terjedését. Az urbanizációs folyamatok legelismertebb hazai kutatója Enyedi György mennyiségi és minőségi ismérveket is párosít az urbanizáció fogalmához. Ez a fejezet az urbanizáció további szakaszait, mint például a szuburbanizációt, ami a városokból való kiáramlást jelenti az agglomerációba. A könyv gyakorlatias példákon keresztül felhívja a figyelmet a régiók tudatos tervezésének fontosságára, és hiányának negatív következményeire.

A következő fejezet „A város és térsége” nevet viseli, amelyben arról olvashatunk, hogy a városnak milyen szerepe lehet a régiójában, mekkora lehet a vonzáskörzete. Hardi több ismert kutatót is idéz, akik korábban definiálták, hogy város hogyan hat a régiójára, például Johann Henrich von Thünent, Polányi Károlyt, Mendöl Tibort, vagy Beluszky Pált. A fejezet leírja, hogy gyakran a régióban piacként használt település fejlődött várossá. A fejezet ismerteti a várostérségek térstruktúráinak típusait, a könnyebb érthetőség érdekében ábrákkal is szemlélteti ezeket.

A negyedik fejezet „A városi környezet” nevet viseli. A szerző kiemeli, hogy ez a kérdéskör évezredek óta foglalkoztatja az emberiséget, hiszen már ókori görög és római szerzők is foglalkoztak azzal, hogy hogyan lehet élhetőbbé tenni a városaikat. A könyv leírja, hogy a XX. század jelentős fejlődést hozott a városi környezetben, hiszen az egészségügyi körülmények jelentősen javultak a korábbiakhoz képest. A fejezet egyik célja, hogy feltárjon egyes környezeti

⁹⁶ Ph.D. hallgató, Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

tényezőket, és magyarázza, hogy hogyan hatnak a városiak életminőségére. Képet ad a vízgazdálkodás, a talaj- és légszennyezés problémáiról, érdekes lett volna továbbá, ha az energetikai kérdéskörök, és a hulladékgazdálkodás is kapott volna egy-egy alfejezetet.

Az ötödik fejezet „A jövő – a fenntartható város” címet viseli. Fontos üzenete, hogy urbánus környezetben a fenntarthatóság mindhárom pillérét (környezet, társadalom, gazdaság) figyelembe kell vennünk, hiszen így lehet legjobban a fenntarthatóság ügyét szolgálni. A fejezet két, a városfejlődés szempontjából meghatározó irányzatra is kitér. A „Kompakt város” és a „Zöldebb városért” irányzat, aminek a „Kertvárosi Mozgalom” volt a kiinduló irányzata.

A könyv legfőbb mondanivalója az, hogy városokban a jövőben kulskérdés lesz a környezeti fenntarthatóság, hiszen urbánus környezetben a klímaváltozás hatásai erőteljesebben vannak jelen. A különböző szempontokat már a város, városrész tervezésénél is figyelembe kell venni. Fontos üzenet, hogy a környezeti fenntarthatóság eléréséhez több út is vezet, a zöldfelületek növelése köztük az egyik legfontosabb elem.

A könyv több területen dolgozó kutató és szakember, hallgatók számára oktatás és tehetséggondozás szempontjából is hasznos lehet. Többek között környezetmérnökök, építészmérnökök, környezetmérnökök, talajtani szakmérnökök, vízügyi szakemberek, közigazdászok, hulladékkezelési és urbanista szakemberek egyaránt új és korszerű ismeretekkel bővíthetik eddigi tudásukat és a fenntarthatóság szempontjaival egészíthetik ki azokat, hogy egy élhető és természetpozitív közeget hozhassanak létre. E tekintetben a könyv bizvást nevezhető hiánypótlónak. Ám érthető nyelvezete és olvasmányos stílusa miatt a társadalom laikus, széles rétegeinek is bátran ajánlható.